

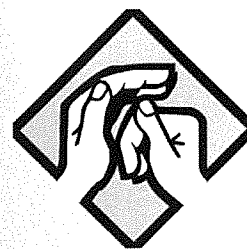
Pääsiäisaikaa

Hilkka Nieminen

Tuuli jo kevään tuoksuja tuo,
aurinko meille lämpöä antaa,
leivosen laulu taivaalta soi,
valkoiset suuret pajunkissat,
nekin jo keväisen mielen toi.

Lapset jo pääsiäismunia maalaa.
Metsässä jäniksen poikaset loikkii,
juoksevat kilpaa peltojen poikki.
Pellon vierellä leskenlehti
kevään kuvilta terveiset toi.

Nyt on tullut pääsiäisaika.
Kaikessa tässä on kevään taika.
Keväästä kesäänkin pääsemme!

4 • 2004

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Huhtikuu

TUNTOSARVI 30.vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.

Toimitus: päätoimittaja tiedottaja Katri Pyykkö, puh. (09) 54953521, tekstip. (09)54953526, faksi (09) 54953517, sähköp: tiedotus@kuurosokeat.fi

Toimitusneuvosto: Riitta Ruissalo (pj), Tuula Hartikainen, Pekka Juusola, Anu Jääskeläinen, Anu Mikkola, Raili Karisaari (siht), Katri Pyykkö (päätoimittaja).

Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona, ja/tai sähköisenä versio-
na. Ruotsinkielinen Känselfrötet ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120 Helsinki, Puh. (09) 5495 350, Tekstipuh. (09) 5495 3526, Faksi (09) 5495 3517, Sähköp. kuurosokeat@kuurosokeat.fi, <http://www.kuurosokeat.fi>

Painopaikka: Cityoffset, Tampere

liris kiinnostaa kuurosokeita

**Tasavallan presidentti Tarja Halonen
Helen Keller -konferenssin suojelijaksi**

Sisältö

Viisi kysymystä	2
Pääkirjoitus: Presidentti Tarja Halonen on antanut meille uskoa työhömme: U. Kungas.....	3
Presidentti Tarja Halonen Helen Keller -konferenssin suojelijaksi	4
Konferenssivalmistelut täydessä käynnissä: K. Pyykkö.....	5
Monitaitoinen Aatu lahjoitti taulun: R. Karisaari	7
liris kiinnostaa kuurosokeita	9
Onko kuurosokeilla tulkin-käyttäjillä oikeus osallistua? T. Pikkujämsä	10
Pääsiäinen Toimintakeskuksessa	11
Pääsiäistapoja	12
Näin tehdään etikkalohirulla	13
Pieni vitsipalsta	13
Tarina kukosta: H. Nieminen	14
Pääsiäismämmin historiaa	15
Omaa alkoholin käyttöä voi arvioida itse: K. Pyykkö	16
Kuurojen kuuntelija ja puolustaja: Lauri Paunun muistelmä: A. Mikkola	17
Lapin talvi: J. Ylläsjärvi	18
Tulossa - Yhdessä yksilöllisesti seminaari.....	19
Runo: Pääsiäisaikaa: H. Nieminen...	20

Kansi: Helsingin päivätoiminta järjesti liriksessä kierroksen. Osanottajamäärä oli runsas. Kuva: M.-L. Avila.

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 12.5. Aineiston on oltava toimituksessa viimeistään 30.4.2004.

Viisi kysymystä

1. Mitkä olivat Jeesuksen viimeiset sanat?
2. Kenen taidemaalarin teos on "Viimeinen ehtoollinen" -fresko.
3. Missä on Suomen vanhin kirkko?
4. Montako hiippakuntaa on luterilaisella kirkolla Suomessa? Luettele ne.
5. Milloin virvotaan?

Vastaukset:

1. Jeesuksen viimeiset sanat olivat Johanneksen evankeliumin mukaan "Se on täytetty." Luukkaan mukaan "Isä, sinun käsiisi minä uskon henkeni."
2. Monet taiteilijat ovat kuvanneet Jeesuksen viimeistä ateriaa, mutta kuuluisin niistä on Leonardon da Vincin fresko "Viimeinen ehtoollinen". Se kuvaa hetkeä, jolloin Jeesus sanoo opetuslapsille: "Yksi teistä kavaltaa minut." Teos on Milanossa, Italiassa eräässä kappelissa.
3. Suomen vanhin kirkko on Pyhän Katariinan harmaakivikirkko Hammarlandissa, Ahvenanmaalla. Se rakennettiin 1100 – 1400 -luvulla.
4. Luterilaisen kirkon 9 hiippakuntaa ovat Turku, Tampere, Oulu, Mikkeli, Porvoo, Kuopio, Lapua, Helsinki ja Espoo.
5. Ensimmäisenä palmusunnuntaina virvotaan. Perinne on karjalainen ja levinnyt hiljalleen koko maahan. ■

Presidentti Tarja Halonen on antanut meille uskoa työhömme

Tasavallan presidentti **Tarja Halonen** on antanut tunnustuksen kaikille kuurosokeille ja kuulonäkövammaisille, kun hän lupautui 8. Kansainvälisen Helen Keller –konferenssin suojelijaksi. Korkeatasoinen suojelija antaa meille uskoa. Myös meidän oikeutemme ja elämämme ovat huomion arvoisia.

Presidentti Halonen on monissa yhteyksissä puolustanut suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa sekä maailmanlaajuisesti kaikkien ihmisten ihmisoikeuksia. Pienen kuurosokeiden ryhmän huomioiminen on osa hänen avointa ja positiivista politiikkaansa.

Vuoden 2005 Helen Keller -konferenssin teema on "Oikeutemme olla kuurosokeita ja osallistua yhteiskunnassa". Eri puolilla maailmaa, Suomessakin, on tehtävä vielä paljon kuurosokeiden elämäntilanteen parantamiseksi. Euroopan parlamentissa on meneillään aloite, jotta Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa tunnustettaisiin kuurosokeiden

oikeudet. Vaikka tällaiset aloitteet useinkin jäävät parlamentissa vaille oikeutettua huomiota, ne nostavat kuitenkin tärkeitä ongelmia esiin.

Toisaalla kansainväliset vammaistahot valmistelevat vammaisten ihmisten oikeuksien julkistuksen lisäämistä YK:n ihmisoikeusjulistuksiin. Toivottavasti kaikissa toimissa edistytään! Ensi vuonna kesäkuun 3. päivänä alkavassa konferenssissa Tampereella kuulemme näistä aiheista varmasti enemmän.

Presidentti Halosen suosio on valtava. Hänen lupautumisensa Helen Keller –konferenssin suojelijaksi antaa meille, jotka tätä työtä teemme, uskoa itseemme ja työhömme. Kiitän Kuurosokeiden Maailmanliiton edustajien puolesta ja omasta puolestani Suomen Kuurosokeat ry:n puheenjohtajana tasavallan presidentti Tarja Halosta.

Ulla Kungas
puheenjohtaja
Suomen Kuurosokeat ry ■

Presidentti Tarja Halonen Helen Keller -konferenssin suojelijaksi

Suomen tasavallan presidentti **Tarja Halonen** on lupautunut 8. kansainvälisen Helen Keller -konferenssin suojelijaksi.

Kirjeessään Tarja Halonen kiittää hänelle osoitetusta huomaavaisuudesta. Hän toimii mielihyvin konferenssin suojelijana.

Presidentti Halonen on Helen Keller -konferenssien historiassa sen korkea-arvoisin suojelija.

Tarja Halonen valittiin Suomen tasavallan presidentiksi vuonna 2000. Sitä ennen hän on toiminut mm. ulkoasiainministerinä, ministerinä sosiaali- ja terveysministeriössä, oikeusministerinä ja pohjoismaisena yhteistyöministerinä. Eduskunnan jäsen hän on ollut vuosina 1979 - 2000. Halosen luottamustoimet ovat olleet moninaiset. Hän harrastaa kuvataidetta, teatteria ja uimista. ■

Konferenssivalmistelut täydessä käynnissä

Katri Pyykkö

Vuonna 2005 Tampereella on kaksi suurta tapahtuma a3.-7.6.2005. Kansainvälinen 8. Helen Keller konferenssi on 3.-5.6.2005. Konferenssin suojelija on Suomen Tasavallan presidentti **Tarja Halonen**. WFDB:n eli Kuurosokeiden Maailmanliiton yleiskokous on 5.-7.6.2005. Sen aikana on tarjolla oheisohjelmaa muille konferenssiin osallistuneille.

Konferenssin teema on "Oikeutemme olla kuurosokeita ja osallistua yhteiskunnassa". Se tarkoittaa, että ohjelmassa on paljon tietoa ja keskustelua vammaisten oikeuksista ja erityisesti kuurosokeiden oikeuksista. Toki ohjelmassa on muutakin. Konferenssi jatkuu Kuurosokeiden maailmanliiton 2. yleiskokouksella.

Konferenssiin odotetaan noin 100 kuurosokeaa sekä heidän tulkkejaan ja oppaitaan. Myös alalla työskentelevät ovat tervetulleita mukaan. Toivomme runsasta osanottoa.

Hauskaakin on tarjolla. Maanantai-

na vietetään iltapäivä Viikinsaareissa. Iltaohjelmaan on kansainvälinen järjestäjätaho toivonut seurustelua ilman erityistä ohjelmaa. Silloin on hyvää aikaa tutustua muiden maiden kuurosokeisiin.

Konferenssin ohjelmaa suunnitellaan

Konferenssi alkaa perjantaina, mutta ilmoittautumassa voi käydä jo ilansuussa torstaina. Ilmoittautuminen jatkuu perjantaina aamupäivästä.

Kansainvälinen työryhmä päätti, että ensimmäisessä täysistunnossa perjantaina keskustellaan konferenssin teemasta. Aiheena on, mitä osallistuminen yhteiskuntaan tarkoittaa ja mikä on vammaisten ihmisoikeustilanne maailmassa esimerkiksi YK:ssa. Parhailaan valmisteilla on vammaisten ihmisten oikeuksien julistus.

Toisessa täysistunnossa lauantai-aamuna aiheena on "Oikeus olla

kuurosokea”. Silloin keskustellaan siitä, kuka on kuurosokea ja miten kuurosokeus tunnustetaan. Tärkein kysymys lienee, mikä tekee kuurosokeudesta oman erityisen vammansa.

Kolmannen täysistunnon aihe lauantai-iltapäivällä on, miten kuurosokeat voivat osallistua yhteiskunnassa tasa-arvoisesti. Koulutukselliset, ammatilliset, poliittiset, kommunikaatioon ja ympäristöön liittyvät oikeudet osallistua sekä monet muut asiat ovat keskustelun aiheena.

Päätösistunto on sunnuntaiamuna. Jos päädytään tekemään julkilausumia tai vastaavia, ne tekee WFDB:n yleiskokous. Näin taataan se, että eri maiden kuurosokeat ja heidän järjestönsä sitoutuvat ajamaan asioita eteenpäin omissa maissaan.

Työryhmät suunnittelevat

Työpajojen ohjelmasta ei ole vielä päätetty. Ne ovat pienempiä istuntoja. Niitä on aina 4 yhtä aikaa. WFDB:n kansainvälinen työryhmä suunnittelee niiden sisältöjä ja kutsuu puhujat. Työryhmään kuuluvat **Stig Ohlson, Lex Grandia, Daniel Alvarez** ja **Seppo Jurvanen**.

Konferenssin käytännön järjestelyjä suunnittelee suomalainen työryh-

mä, johon kuuluvat **Ulla Kungas, Seppo Jurvanen, Anita Palo, Kai Leinonen, Heikki Majava** ja **Katri Pyykkö**. Mukana on myös Tampereen kokouspalvelu, joka vastaa ilmoittautumisista ja rekisteröinnistä. Lisätietoja saa internetistä www.helenkeller2005.com. Sivuja päivitetään aina, kun uutta tietoa on tarjolla. Tietoa saa myös työryhmien jäseniltä.

WFDB:n yleiskokous

WFDB:n 2. yleiskokoukseen osallistuu eri maiden viralliset edustajat. Kokouksessa valitaan maailmanjärjestölle puheenjohtaja, pääsihteeri ja hallituksen muut jäsenet. Lisäksi päätetään mahdollisista sääntömuutoksista sekä jäsenmaksusta seuraavaksi 4 vuodeksi. Lisäksi siellä käsitellään muita asioita.

Oheisohjelma

Konferenssiin osallistuu paljon muitakin kuurosokeita kuin WFDB:n yleiskokouksen edustajia eri maista. Yleiskokouksen ajaksi on suunnitella oheisohjelmaa. Ohjelmassa on erilaisia työpajoja ja tutustumista eri kohteisiin Tampereen seudulla. Myös suomalaiset konferenssi-osallistujat ovat tervetulleita osallistumaan ja tutustumaan muiden maiden kuurosokeisiin lähemmin. ■

Monitaitoinen Aatu lahjoitti taulun yhdistykselle

Teksti: Raili Karisaari

Aatun, **Aatos Ahosen**, tuntevat lähes kaikki kuurosokeat. Aatu lahjoitti Suomen Kuurosokeat ry:lle taulun, jonka aiheena on kuurosokea ihminen. Aatun työ oli mukana Helen Keller Award 2002 -taidekilpailussa.

Aatu on ollut yhdistyksen hallituksessa vuosina 1998 - 2003. Hän oli varapuheenjohtajana vuonna 2001. Hän on nykyään mm. Jutajat-vaeluskerhon vetäjä. Aatu asuu Rovaniemellä vaimon ja kolmen pojan kanssa. Hänellä todettiin näkövamma 7-vuotiaana. Samaan aikaan tuli esille myös kuulovamma. – Nyt en tulisi toimeen ilman kuulolaitetta.

Monialainen mies

Aatu on monipuolinen mies. Hän taitaa ainakin kuutta eri alaa. Hän on työskennellyt kirvesmiehenä rakennuksilla, prosessimiehenä kartonki- ja sellutehtaalla, muotokuva-maalarina, sonettiohjaajana, muotoilijana ja muusikkona. Parhailaan hän opiskelee viittomakielen ohjaajaksi Rovaniemi-opistossa. Muotokuvien maalaaminen on puoliksi harrastus, mutta hän ansaitsee sillä myös rahaa.

Aatu valmistui teolliseksi muotoilijaksi Lapin yliopistosta vuonna 1999.

Aatun työ Kuurosokea on värikäs työ, jossa käytetään teräviä suoria muotoja ja selkeitä viivoja. Hän itse nimittää työtä kubistiseksi kolorialismiksi. Vasemmalta Ulla, Kirsti ja Aatu. (kuva: P.Pietiläinen)

Hän muistelee, että Lapin yliosto oli mukava oppilaitos.

– Tykkäsin siitä meiningistä ja opiskelukavereista.

Aatu oli kurssilla ensimmäisten joukossa, kun Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella aloitettiin Sonettiohjaajien koulutus vuonna 1997. Kaikista taidoista on ollut hyötyä muun muassa kädentaitojen ohjaajan työssä.

Aatu ei vielä tiedä, mitä hän tekee isona. Häntä kiinnostaa media-ala. Sitä voi opiskella Lapin yliopistossa.

Harrastuksia on paljon

Aatulla on monenlaisia harrastuksia. Monet kuurosokat ovat nähneet ja kuulleet Aatun soittavan kitaraa.

– Olen soittanut pikku pojasta lähtien. Kotoa löytyy monenlaisia soittimia, on kitaraa, puhallinsoittimia, urut ym. Soittaminen on mukavaa ja sitä olisi mielenkiintoista opiskella, mutta kuulovamma haittaa jonkin verran.

Lapin miehenä Aatu rakastaa luonnossa liikkumista, sienien keräämistä ja perhokalastusta. Ne ovat hänen tapansa rentoutua ja koota voimia. Vaikka hän on kasvanut Pohjois-Karjalassa, hän vaeltaa mieluiten Lapissa.

– Täällä on enemmän avaruutta ja tilaa. Tosin Pohjois-Karjalan maiseimat ovat kotiseutuna minulle tärkeitä.

Aatu lahjoitti taulun yhdistyksen kokoelmiin

Aatu lahjoitti taulunsa Suomen Kuurosokeat ry:lle. Teos on tarkoitettu piristämään keskustuimiston tiloja Helsingissä. Luovutustilaisuus oli Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella 19.3. 2004. Taulun ottivat vastaan puheenjohtaja **Ulla Kungas** ja Toimintakeskuksen johtaja **Kirsti Tamminen**.

Aatu itse kuvailee työtään näin:

“Työ on kubistinen. Siinä on iloisesti virnistelevä kuurosokea/kuulonäkövammainen ihminen, jolla on kuulolaiteet molemmissa korvissa ja silmät putken päässä. Silmät on kuvattu putken muotoisiksi - siis putkinäkö. Maalaus ei ole kovin iso, se mahtuu pieneenkin putkeen. Värit ovat kirkkaat ja kontrastit kohtuullisen voimakkaat. Eri värit eroavat toisistaan selkeällä mustalla rajauksella. Myös viittominen on kuvattu työhön. Tosin se on vain kuviteltavissa oleva elementti. Käsiä on paljon, myös opastaminen on huomioitu, tosin toisinpäin mitä suomalaiset tai näkövammaiset opastuksella käsitävät. ■

Iris kiinnostaa kuurosokeita

Päivätoiminnanohjaaja **Anita Palo** yllättyi, kun lirikseen tuli tutustumaan 30 kuurosokeaa oppaineen ja tulkeineen. Yleensä päivätoiminnan tilaisuuksissa on paikalla korkeintaan 10 kuurosokeaa. Iris-keskus kiinnosti. Oudot värit ja suuret ikkunat hämmästyttivät. Muuten rakennusta pidettiin oikein hyvänä.

Ryhmä kiersi keskuksen eri tiloissa. **Markus Etelämäki** esitteli tiloja. Aikaa oli varattu 3 tuntia. Valitettavasti kaikkiin paikkoihin ei päästy tutustumaan. Esimerkiksi uima-allasosasto oli varattu. **Jaana Marttila** kuvaili kierroksella ympäristöä ja

seurasi, miten tulkkaustilanteet sujuivat.

Kierroksen jälkeen kaikki kokoontuivat keskustuimiston kokoushuoneeseen. Kai piti tervehdyspuheen päivätoimintalaisille. Hän kertoi myös enemmän liriksestä ja yhdistyksen omasta toimistosta.

Anita oli soittanut **Eila Särkimäelle**, että tule nyt tänne, kun täällä on niin paljon kuurosokeita käymässä. Eila yllättyi, kun Kai ojensi hänelle pronssisen ansiomerkin. Kuvassa alla Kai ja Eila halaavat ja muut seuraavat (kuva: M.-L. Avila). ■

Onko kuurosokeilla tulkinkäyttäjillä oikeus osallistua?

Terhi Pikkujämsä

Moni tulkinkäyttäjä pohtii mielessään tätä asiaa. Tällä hetkellä monessa kunnissa sosiaalityöntekijä miettii, myöntääkö hän tulkin asiakkaalle kevätkokoukseen tai ulkomaanmatkalla Kreikkaan. Asiakas joutuu antamaan selvitystä, ohjelmaa ja laskelmaa.

Perusasia on se, että vammaispalvelulain mukaan kuurosokealla on subjektiivinen oikeus vähintään 240 tulkkituntiin vuodessa. Lisätunteja saa anoa. Valitettavasti osa kunnista on suhtautunut nihkeästi anottaviin lisätunteihin.

Tulkkituntien käytöstä saatava päättää itse

Onko oikein, että tulkkia ei saa sinne missä sitä itse tarvitsee? Eikö subjektiivinen oikeus tarkoita sitä, että voi itse päättää, mihin tulkkitunnit käytetään. Näin ei näytä olevan. Hiljattain yksi iso kunta päätti, että se ei maksa tulkin palkkaa Kreikan

matkalla. Kunnan sosiaalityöntekijä ei kunnioittanut asiakkaan itsemääräämisoikeutta. Työntekijä käytti valtaansa yli asiakkaan ja perusteli päätöstä kunnan sosiaalilautakunnan laatimilla ohjeilla.

Mielestäni tässä rikotaan itsemääräämisoikeutta. Itsemääräämisoikeus tarkoittaa, että henkilö saa toimia haluamallaan tavallaan omilla asioissaan. Hän saa siis määrätä itse elämästään. Itsemääräämisoikeuden perusteella henkilöllä on oikeus päättää asioistaan itsenäisesti ja toimia oman harkintansa mukaan. Ratkaisut hänen pitäisi saada tehdä omien halujensa, kiinnostustensa ja näkemystensä perusteella.

Päätöksistä on valitettava!

Mitä pitäisi tehdä asian parantamiseksi? Tulkkipalvelun saannin ongelmista on puhuttu koko tulkkitoiminnan ajan. On ollut erilaisia työryhmiä ja seminaareja. Käytännön

tasolla ei asioissa ole tapahtunut paljoakaan parannusta. Tällä hetkellä sosiaali- ja terveysministeriössä pohditaan ja selvitetään kehitysvammalain ja vammaispalvelulain yhdistämistä sekä koko sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäätöä. Lakien yhdistämistyö on suunniteltu tehtävän tämän eduskunnan ja hallituskauden aikana.

Nyt on vaikuttamisen paikka. Oman alueen kansanedustajiin on tärkeää solmia yhteyksiä ja kertoa palvelujen ongelmista. Kerhot, kutsukaan oman alueelle kansanedustajia vieraaksi kerhoon!

Jokaisesta huonosta ja kielteisestä päätöksestä on valitettava. Valvo rohkeasti etujasi. Apunasi on käytettävissä kunnissa oikeusaputoimisto ja sosiaaliasiamies sekä alue-sihteerit ja edunvalvontasihteerit. Ota rohkeasti yhteyttä meihin heti, kun saat päätöksen, jossa sinun itsemääräämisoikeuttasi ei kunnioiteta. Päätöksistä voi ja saa valittaa. ■

Pääsiäinen Toimintakeskuksessa

Monena vuonna Toimintakeskuksessa on järjestetty pääsiäispaja. Se on järjestänyt Toimintapäivät-projektin. **Virpi Vielma** kertoo, että pääsiäispajat ovat olleet suosittuja. Niissä on ollut paljon osallistujia. Uusia osallistujia tulee joka vuosi lisää.

Aikaisempina vuosina on tehty mm. seinäkoriste luonnon niinestä. Se oli letti, joka koristeltiin nauhoilla ja kuivakukilla. Myös valmiita saviruukkuja on kuvioitu eri tavoin. Muovimunia on koristeltu marmoroinnilla eli tehty niihin pinta, joka näyttää marmorilta.

Tänä vuonna pääsiäispaja oli torstaina 1.4. aprillipäivänä. Siellä oli kolme eri työpajaa. Yhdessä maalattiin posliinia, toisessa tehtiin kollaaseja eli erilaisia kohokuvia eri materiaaleja yhdistellen, kolmannessa tehtiin villan kuivahuovutusta ja märkähuovutuksella tehtiin pääsiäismunia ja pääsiäiskoristeita. Ensi vuonna on jälleen uusi pääsiäispaja ja jälleen tehdään uudenlaisia pääsiäiskoristeita. ■

Pääsiäistapoja

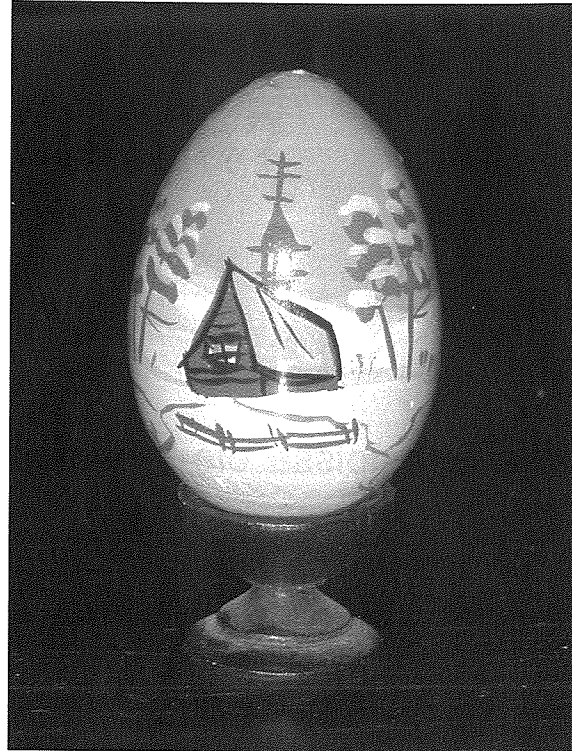
Pääsiäistä on vietetty jo 100-luvulta lähtien. Kristillisenä juhlanä se on ilon juhla, sillä Jeesus voitti kuoleman. Pääsiäisenä koristellaan kirkot ja jumalanpalveluksissa on toiveikas sävy. Ilo on erityisesti läsnä katolisessa ja ortodoksisessa kirkossa.

Ortodoksit päättävät paaston pääsiäiseen. Paasto on kestänyt 40 päivää. Ihmisen pitää oppia hallitsemaan kiusauksia, joita vatsan palvominen aiheuttaa. Samalla ruumis puhdistuu ja mieli virkistyy pohtimaan hengellisiä asioita. Luterilaisessa kirkossa paastoa ei vietetä.

Ortodoksisessa kirkossa pääsiäisyön jumalanpalvelus ja ristisaatto ovat tärkeimmät tapahtumat.

Kovin kauaa aikaa ei ole siitä, kun pitkänä perjantaina ei saanut mennä kylään eikä ainakaan saanut tanssia. Nykyään pääsiäisen vietto on maallistunut.

Pääsiäisen viettoon liittyy monia tapoja. Munien maalaaminen on ortodoksinen perinne, mutta Suomessa

Kuvassa Viipurin torilta ostettu puumuna, johon on maalattu pieni kylä - kirkko, puita ja toiselle puolelle taloja.)

sitä tehdään paljon esimerkiksi lapsiperheissä. Venäjällä puumunia koristellaan mitä erilaisin kuvioin. Kuvuisin pääsiäismuna lienee Carl Fabergen tekemä koristemuna keisarinna Maria Feodorovnalle.

Suomessa maalataan kananmunia vesivärein, sormivärein tai ne keitetään vedessä, joka on värjätty esimerkiksi sipulilla tai punaviinillä. Tapa on monia ja munien maalaaminen on hauska jokavuotinen perinne.

Lähde: <http://www.nicehouse.fi/keitio/juhlat/paasiain/paasiain.htm> ■

Näin tehdään Etikkalohirulla

Pääsiäisenä syödään kalaa. Etikkalohirullaan tarvitaan noin 1 kg lohita ohuina viipaleina.

Liemeen tarvitaan

0,5 l vettä

3 dl etikkaa

1 suolakurkku suikaleina

1 sipuli puolikkaina renkaina

2 porkkanaa ohuina suikaleina

1 palsternakka ohuina suikaleina

1 rkl maustepippuria

0,5 rkl valkopippuria

runsaasti tillinvarsia ja mielellään myös pari kukintoa

Voitele uunipannu. Leikkaa lohista viipaleita ja kierrä ne rullalle. Asettele ne pannuun.

Valmista liemi. Kaada kattilaan vesi, etikka ja mausteet, juuresseos ja tilli. Keitä noin 10 minuuttia. Kaada kiehuva liemi uunipannuun lohirullien päälle.

Peitä lohirullat märällä voipaperilla. Hauduta rullat kypsäksi 200 asteisessa uunissa. Muista laittaa uuni lämpiämään ajoissa.

Lähde: <http://www.nicehouse.fi/keitio/juhlat/paasiain/paasiain.htm> ■

Vitsipalsta

Mikä on Raamatun tottelemattomin eläin?

- Kukko. Se lauloi, vaikka Pietari kielsi kolmasti.

Mikä oli Jaakobin pojan isän nimi?
- Jaakob.

Pyhäkoulussa rukoiltiin kaunista ilmaa suunnitellun retken ajaksi. Alkoi kaatosade.

Petteri huokaa kuuluvasti:
- Voi ei, joku maajussi ehti edelle.

Opettaja kertoi uskonnontunnilla, että jokaisen takana kävelee enkeli. Tunnin jälkeen pieni Maija kaatui portaissa ja sanoi:

- Älä nyt kuitenkaan tön!

Mitä tapahtui pitkäperjantaina? kysyi opettaja ekaluokkalaisilta. Vastaus kuului:

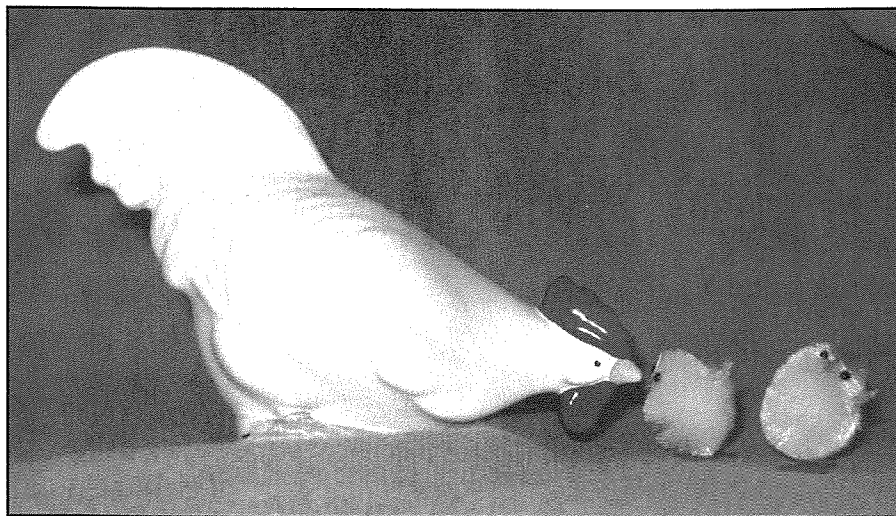
- Jeesus ristittiin, tuli maanjärjestys ja esiliina repesi.

Kaksi enkeliä keskusteli lentäessään taivaalla :

- Sätätiedotuksessa luvattiin huomiseksi pilvistä.

- Kiva, päästään vihdoinkin istumaan! ■

Tarina kukosta

Hilkka Nieminen

Pääsiäisen aikaan alkavat pihat olla vapaana lumesta. Silloin maalaistalojen kanat päästetään pihalle. Minun nuoruudessani oli kotikyläni taloissa paljon kanoja. Melkein jokaisessa kanalaumassa oli myös kukko.

Meidän kylän kukoista komein oli Yli-Heikkilän talon kukko. Se oli komea ja viisaskin. Kylissä kerrottiin tarinoita siitä kukosta. Sen höyhenpuku oli ihan toisen värinen kuin kylän muilla kukoilla. Siitä lähti komea ääni ja se oli voimakas. Ylpeänä se käveli pihalla kanojen keskellä ja nosteli arvokkaana komeita kannuksiaan.

Sitten tuli lähimetsiin paljon kanahaukkoja. Kanoille piti tehdä teräsvarkosta tarha pihan perälle. Ne olivat siellä enemmän turvassa haukoilta. Yli-Heikkilän kukko ei pitänyt tarhasta. Se oli voimakas ja pystyi lentämään vapaaksi pihalle tarhasta.

Kun se oli aamulla herättänyt komealla äänellä talonväen, niin se lensi tarhasta pihalle. Se kulki emännän perässä aina navetalle aamulypsylle. Se olikin emännän lemmikki.

Kerran suuri kanahaukka erehtyi hyökkäämään kukon kimppuun. Silloin nähtiin pihalla kova tappelu. Kanahaukka makasi lopulta kuolleen kukon edessä maassa. Kukko vielä hyppäsi sen päälle ja huusi komean voitonhuudon ”Kukkokiekuu”. Samainen kukko oli kerran tapellut naapurin kissan kanssa. Kissa pelkäsi sen jälkeen kukkoa niin, että ei tullut talon lähellekään.

Kanoja kukko piti aina silmällä pihalla. Jos ne alkoivat tapella keskenään, niin kukko huusi niille kovan komennon. Ne lopettivat heti tappelun. Ja jos se ei heti loppunut, niin kukko lensi tarhaan pitämään järjestystä. Kukko oli monta vuotta ja monta tarinaa siitä kerrottiin. ■

Pääsiäismämmin historiaa

Vuonna 1700 löytyy ensimmäisiä viittauksia mämmiin. Mämmi oli perinteistä pääsiäisen paastonajan ruokaa. **Daniel Juslenius** kertoo varsinaissuomalaisen puurosta, joka oli väriltään melko mustaa. Se paistettiin uuninlämmössä ns. tuohiropeissa, ja sitä nimitettiin mämmiksi. Jusleniuksen mukaan sitä syötiin happamattoman taikinan muistoksi pääsiäisenä.

Myöhemmin tutkija **H.G.Porthan** erotteli mämmialueita. Sitä tehtiin Hämeessä ja Etelä-Suomessa. Alue vastasi katolista aluetta Suomessa. Karjalassa, Savossa ja Pohjanmaalla mämmi oli tuntematonta. Valmistustapa pysyi muuttumattomana viime 1900-luvun alkuun. Mämmi ei ollut myöskään levinnyt kovin laajalle.

Mämmiä kuitenkin alettiin arvostaa. Siitä tuli tunnetuksi erilaisten neuvontajärjestöjen, emäntäkoulujen, keittokirjojen ja sanomalehtien kautta koko maassa. Tuohiropeet muuttuivat niitä jäljitteleviksi pahvituokkiksi. Etelä-Karjalassa ja Lapissa

pääsiäismämmiä alettiin tehdä vasta 1930-luvun jälkeen.

Karjalassa pääsiäismämmiä on valmistanut suloi, joka imellettiin ruis- ja mallasjauhoista uunin arinalla saviruukussa. Sitä syötiin kuumana tai kylmänä, puolukkahillolla tai leivän kanssa.

Mämmin sukulaisia ovat eri puolilla maata tunnetut marjamämmit ja muut imeltämällä valmistetut jauhuroat, joita ei paistettu. Niitä voitiin syödä myös leivän kanssa. Kannaksella marjamämmi valmistettiin ruisjauhoista, vedestä ja puolukoista. Ensin sitä kuumennettiin hellalla, sitten imellettiin uunissa.

Ja vielä nykyäänkin mämmi on suomalaisten pääsiäisen ajan herkku. Hauskinta lienee se, kun ulkomalaisille tarjotaan mämmiä. Kuka uskaltavaa syödä, kuka ei. Ne jotka uskaltavat, hämmästyvät mämmin hyvää makua.

Lähde: <http://www.nicehouse.fi/keittio/juhlat/paasiain/mammi.htm>

Omaa alkoholin käyttöä voi arvioida itse

Katri Pyykkö

Alkoholilla on vakavia terveyshaittoja. Liiallinen käyttö vaikuttaa myös sosiaalisiin suhteisiin eli ystäviin ja läheisiin. Liikaa alkoholia käyttävää ihmistä voidaan vältellä.

Alkoholin suurkuluttajana pidetään miestä, joka juo vähintään 24 alkoholiannosta viikossa ja vähintään 7 annosta kerrallaan. Suurkuluttaja nainen juo 16 alkoholiannosta ja vähintään 5 annosta kerrallaan. Suurkuluttaja on vaaravyöhykkeessä.

Alkoholiannos on esimerkiksi keskiolutta 1 pullo ja pullossa 0,33 litraa olutta. Kyseessä on siis tavallisen olutpullon kokoinen pullo. Viineissä yksi alkoholiannos on 12 senttilitraa. Väkevissä viineissä alkoholiannos on 8 senttilitraa. Viinassa yksi alkoholiannos on 4 senttilitraa viinaa.

A-klinikasäätiö pitää yllä päihdelinkkiä internetissä. Sen osoite on www.paihdelinkki.fi. Sieltä löytyy monenlaisia testejä, joilla voi arvioida omaa juomistaan. Testejä voi tehdä itsekseen ja niiden vastaukset

lukea itsekseen. Se tietysti edellyttää tietokonetta ja tietokoneen käyttötaitoja.

Päihdelinkissä voi myös keskustella ja kysyä nimettömänä neuvoa asiantuntijoilta. Oma-apu-osastossa on tarjolla erilaisia keinoja siihen, miten omaa päihteiden käyttöä voi hallita. Sivuilta löytyy myös tietokuja ja vastauksia usein kysytyihin kysymyksiin. Lasten ja nuorten vanhemmille löytyy tietoa ja keinoja, miten päihdeasioista voi puhua omien lasten kanssa. Tietoa löytyy myös muista päihdeistä kuten huumeista ja lääkkeistä sekä tupakasta. Myös nettiriippuvuudesta ja pelihimosta löytyy tietoa.

Päihdelinkki tarjoaa vain tietoa. Jos oma tai läheisen tai tuttavien päihdeongelma tuntuu vaikealta, voi neuvoa kysyä myös esimerkiksi terveydenhoitajilta, sairaanhoitajilta tai päihdetyöntekijöiltä. Päihdeongelmaisten läheisille on Al-Anon-tapaamisia. Niissä esiinnyttään vain etunimellä. Sininauhaliiton Vapa-projekti on kouluttanut myös viittomakielentaitoisia päihdetyöntekijöitä. ■

Kuurojen kuuntelija ja puolustaja

Lauri Paunun muistelmat

Anu Mikkola

Kuurojen pappi Lauri Paunun muistelmakirja Kuuroja kuulemassa ilmestyi Kuurojen Liiton kustantamana vuonna 1991. Lauri Paunu toimi vuosina 1939-1970 Helsingin ja Tampereen hiippakuntien kuurojen pappina. Hänen toiminta-alueensa ulottui Loviisasta länteen jopa Ahvenanmaalle sekä pohjoisessa Kokkolaaan. Kirja on edelleen mielenkiintoista luettavaa.

Kiinnostui viittomakielestä jo nuorena

Laurin isä Hj. A. Paunu oli myös pappi, joten Lauri-poika tottui pienestä lähtien pappilaelämään. Kun hänen isänsä sai viran Jyväskylän kaupunkiseurakunnasta, oli pappilaa vastapäätä yli-ikäisten ja monivammaisten kuurojen koulu.

Kuurojen äidinkielen viittomakielen käyttö oli heidän omisakin kouluisaan kielletty. Puhuvaa kuuroa arvostettiin. Jos lapsi ei oppinut puhetta oli edessä siirto Jyväskylään tai

Pietarsaareen. Näissä kouluissa oli lupa viittoa.

Lauri Paunu tapasi jo lapsena kuuroja ja kiinnostui viittomakielestä. Vanha kuurojenpappi **Huugo Nyberg** kielsi nuorelta lukiolaispojalta kuurojen jumalanpalveluksen seuraamisen.

Lauri Paunu kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1930. Papiksi hän valmistui Helsingin yliopistosta vuonna 1935. Vuonna 1938 kuurojenpappi Urho Paljakka kutsui Lauri Paunun jatkaamaan omaa työtään.

Sodan jälkeen Paunu pääsi kunnolla työn alkuun. Hän aiheutti pienen välikohtauksen Turun kuurojenkoulussa, kun hän viittoi aamuhartauden. Hän puolusti jo tuolloin kuurojen oikeutta omaan kieleen. Hän myös kertoi tavallisille ihmisille kuuroista. Hänen aloitteestaan seurakunnat alkoivat perustaa kuurojen diakonisojen virkoja.

Paunu vaikutti kuurosokeiden asemaan

Muistelmakirja on mukaansatempaavaa luettavaa. Huumoriakaan ei ole unohdettu. Paljon matkustavalle papille sattui välillä kummelluksia. Kirjassa kerrotaan myös kuurosokeista. Surulliselta tuntui erään puhekoulun käyneen aikuisena sokeutuneen naisen kohtalo. Nainen ei halunnut viittoa ja oli ilman yhteyttä ympäröivään maailmaan. Kuurojenkoti Ävik oli Lauri Paunulle monien vierailujen kohde. Siellä asui ja asuu edelleen myös kuurosokeita. Lauri Paunu oli monella tavalla vaikuttamassa kuurojen aseman parantumiseen.

Muistelmakirjaa voi vielä olla muutamia myynnissä Kuurojen Liitossa. Kuuroja Kuulemassa kirja on myös saatavilla lainaan äänikirjana Näkövammaisten kirjastosta. Mukavia lukuhetkiä. ■

Lapin talvi

Juhani Ylläsjärvi

Kaamos on ohi. Muutama tunti oli valoisaa päivällä, joulukuussa ja tammikuussa kolme tuntia. Oli melko hämärää. Aurinko ei näkynyt ollenkaan. Helmikuun alussa aurinko alkoi näkyä taivaan rannalla, pakkastakin oli enemmän ja vähemmän.

Lunta satoi marraskuun vaihteessa, nyt on paksusti lunta. Toukokuun vaihteessa lumet sulavat pois.

Kaamosaikana näkyy revontulet. Nyt on ollut vuosisadan pakkaset. Ennen vanhaan ajateltiin, että kun viheltää, niin revontulet liikkuvat.

Maaliskuun ja huhtikuun vaihteessa aurinko paistaa pitkään. Aurinko lämmittää hyvin. Ei ole enää sellaisia pakkasia kuin oli marras-, joului- ja helmikuussa.

Kaamos vetää minun mielen välillä synkäksi, mutta yritän olla masentumatta. Keväällä täällä on vilkasta. Turisteja on liikkeellä paljon. Ylläsjärvi ja Yllästunturi vetävät turisteja puoleensa täällä meillä. Samoin vetää kaamos. Niiden avulla matkailuyrittäjät elävät. ■

Tulossa: Yhdessä yksilöllisesti -seminaari

Kommunikaatioprojekti ja Tulkin käyttö-projekti järjestävät yhteistyössä valtakunnallisen Yhdessä yksilöllisesti -seminaarin 27.-28.8.2004 Iiris-keskuksessa Helsingissä. Seminarissa käsitellään kuurosokeiden kommunikaatiota, tulkkausta ja opetusta monesta eri näkökulmasta.

Lauantain aiheet ovat taktiilit sormiaakkoset, Meschin tutkimus kuurosokeiden taktiilista viittomakielestä, kuurosokeiden kommunikaatiotilanne sekä sosiaaliset pikaviestit. Lopuksi paneudutaan rentoutumiseen sekä sen tulkkaukseen ja rentoutumiseen tulkkaustilanteessa.

Sunnuntain aiheina ovat aikuisten kuurosokeiden sosiaalis-haptiset palautemenetelmät, sujuva tulkkaus -kyselyn tulokset sekä kuurosokeiden omat näkemykset tulkkauksesta. Esityksissä pohditaan kommunikointia ja tulkkausta induktiolla kuuntelun aikana, kuvailun mahdollisuuksia opastuksen ja tulkkauksen aikana sekä kahden tulkin käyttöä taktiilitulkkauksessa.

Seminaarin näyttelyssä esitellään mm. tietotekniikka viittomiston keräystä ja kehitystyötä, kuvapuhelimen käyttöä sekä CD-rom taktiileista sormiaakkosista ja numeroista.

Ilmoittautumisaika seminaariin päättyy 31.5.2004. Ilmoittautumislomakkeita voi tilata Jaana Marttilalta, sähköposti jaana.marttila@kuurosokeat.fi tai puhelimitse 040 827 2194. Lomakkeen voi palauttaa sähköpostilla tai postitse osoitteeseen Tulkin käyttö-projekti, Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 Iiris. Laita kuoreen tunnus "Seminaari".

Ilmoittautuminen on sitova. Sen voi perua vain pakottavasta syystä. Osallistumismaksu laskutetaan kesäkuussa. Hinta on 30 • koko seminaari tai 20 • päivä. Opiskelijahinnat ovat 15 • tai 10 • (1 päivä). Kuurosokeiden osallistumisen maksaa Suomen Kuurosokeat ry. Ruokailut, yöpymiset yms. maksetaan itse.

Tulossa on monipuolinen kuurosokeiden kommunikaatioon ja tulkkaukseen liittyvä seminaari. Se on tarkoitettu kuurosokeille, tulkeille ja muille kuurosokeusalalla työskenteleville ja aiheesta kiinnostuneille ja opiskelijoille.

Parhaimman annin saa silloin, kun osallistuu molempiin päiviin. Tervetuloa! ■